מְבָרְכִין (ד) עָלָיו: **ד** (יג) * **אִם נִמְצָא טָעוּת בַּסֵּפֶר תּוֹרָה** (יד) **בְּשָׁעַת קְרִיאָה, מוֹצִיאִין סֵפֶר תּוֹרָה** (ה) **אֲחֶרֶת**

בְּאֵר הֵיטֵב

ג (ד) עָלָיו. וְקַאֵי אַפְּעִיף ב׳ אִם כָּתוּב כָּל חֲמֵשׁ לְבַדּוֹ: **ד (ה) אֲחֶרֶת.** הַב״ח (ס״ב) כָּתַב דְּפְסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ אֵינוֹ נָכוֹן, וְהַמִּנְהָג הוּא שֶׁאִם עָדַיִן לֹא קָרָא שִׁשָּׁה פְּסוּקִים קוֹרֵא הַטָּעוּת עַל פֶּה עַד שֶׁיִּקְרָא שִׁשָּׁה פְּסוּקִים וּמְבָרְךְ לְאַחֲרָיוֹ, וְאִם הוּא פָּחוֹת מִשִּׁשָּׁה פְּסוּקִים סָמוּךְ לְפָרָשָׁה גּוֹמֵר הַפָּרָשָׁה, וְאִם כְּבָר קָרָא שִׁשָּׁה פְּסוּקִים וְנִשְׁאַר שִׁשָּׁה פְּסוּקִים עַד סוֹף הַפָּרָשָׁה פּוֹסְקִים שָׁם וּמְבָרְךְ לְאַחֲרָיוֹ וּמַשְׁלִימִין הַמִּנְיָן בַּסֵּפֶר תּוֹרָה הַכָּשֵׁר, וְכָךְ נָהֲגוּ גְּדוֹלֵי עוֹלָם שֶׁלְּפָנֵינוּ עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְכָתַב הַמַּגֵּן

בֵּאוּר הֲלָכָה

ד * אִם נִמְצָא טָעוּת בַּסֵּפֶר תּוֹרָה וְכוּ׳. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק יג) שֶׁהֶעֱרַכְנוּ אֶת שִׁלְשֶׁת הַשִּׁיטוֹת, הַיְינוּ דַּעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁהִיא דַּעַת מַהַרַ״י בֵּי רַב (הוא״ד בב״י ד״ה וכתב הר״ן) וְדַעַת הַמַּרְדְּכִי (מגילה פ״ב סי׳ תשצג ותשצד) וְהַכְרַעַת הָרַמ״א בֵּינֵיהֶם, וְעַיֵּן בְּמַגֵּן אַבְרָהָם (סק״ד) שֶׁמְּצַדֵּד לְהוֹרוֹת כְּהַב״ח (ס״ב) שֶׁתָּפַס בִּשִׁיטַת הַמַּרְדְּכִי [מִשּׁוּם דְּנִרְאֶה לוֹ עִקַּר לְדִינָא דְּכִשֶׁיּוֹצִיאוּ סֵפֶר תּוֹרָה אַחֶרֶת יְבָרֵךְ עָלֶיהָ, וּמִפֵּילָא כְּשֶׁיִּגְמֹר קְרִיאָתוֹ שָׁם יֵשׁ חֲשַׁשׁ בְּרָכָה שְׁאֵינָהּ צְרִיכָה דְּשָׁמְעָא הֶלְכָה דְּיוֹצְאִין יְדֵי קְרִיאָה גַּם בְּסֵפֶר תּוֹרָה פְּסוּלָה וּמִפֵּילָא הָיָה אָז הַבְּרָכָה רִאשׁוֹנָה כְּתִקּוּנָהּ וְהוּא עַתָּה בְּרָכָה שְׁאֵינָהּ צְרִיכָה כְּשֶׁיְּבָרֵךְ שֵׁנִית עַל אוֹתָן הַפְּסוּקִים עַצְמָן, אַף שִׁיטָתוֹ גַּם כֵּן מַקְשֶׁה מֵאד דִּכְשֶׁלְּמָא הַמַּרְדְּכִי גּוּפֵיהּ סוֹבֵר לְדִינָא דְּיוֹצְאִין בְּסֵפֶר תּוֹרָה פְּסוּלָה כְּדִמּוּכָח שָׁם בִּדְבָרָיו דְּלֹא הָוֵי כְּהּ כִּי אִם מִטַּעַם דְּדְּבָרִים שֶׁכְּתָבָם אָסוּר לוֹמַר בְּעַל פֶּה אֲבָל לֹא מִטַּעַם דְּפְסוּלָה הִיא וְעַל כֵּן הוּא מַתִּיר לִגְמֹר קְרִיאָתוֹ שָׁם, אֲבָל אֲנַן דְּמַחְמִירִין שֶׁלֹּא לִקְרוֹת לְכַתְּחִלָּה אַף בְּמָקוֹם שֶׁאֵין לָנוּ סֵפֶר תּוֹרָה כְּשֵׁרָה מִשּׁוּם דְּרֹב הַפְּסוּקִים סוֹבְרִין דְּאֵין יוֹצְאִין בָּזֶה יְדֵי קְרִיאָה אִם כֵּן אֵיךְ נַתִּיר לְכַתְּחִלָּה לְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה שֶׁהִיא לְדִידְהוּ וַדַּאי בְּרָכָה לְבַטָּלָה מִשּׁוּם גִּרְם בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה אַחַר כָּךְ, וּמְצָאתִי שֶׁכָּתַב הַקְּשֶׁה לְעַיֵּן זוֹ הַגָּאוֹן מַהַרַ״ז מַרְגָּלִיּוֹת בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים שֶׁלּוֹ (פתח שער ה). וְהִנֵּה דַּעַת הַגְּרַ״א בְּבֵאוּרוֹ גַּם כֵּן כְּהַמַּרְדְּכִי בָּזֶה, דְּכִשֶׁיִּקַּח סֵפֶר תּוֹרָה אַחֶרֶת יְבָרֵךְ עָלֶיהָ וּרְאָיָה עַל זֶה מֵהֵיכָא דְּפָרַק בָּא לוֹ שֶׁהוּבְּאָה בְּמַרְדְּכִי וְעַל זֶה כָּתַב שֶׁעַל רְאָיָה זוֹ אֵין לְהָשִׁיב, אֲבָל בְּצַעַר דִּינָא דְּמַרְדְּכִי שֶׁסּוֹבֵר דְּיִגְמֹר קְרִיאָתוֹ בַּסֵּפֶר הַפָּסוּל וִיבָרֵךְ אַחַר כָּךְ בְּוַדַּאי לֹא סְבִירָא לְהּ כְּוָתָהּ דְּהָא הוּא סָבַר דְּעִקַּר כְּהַפּוֹסְקִים דְּאֵין יוֹצְאִין יְדֵי קְרִיאָה אֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד בְּסֵפֶר תּוֹרָה פְּסוּלָה וְצָרִיךְ לַחֲזֹר לְרֹאשׁ בְּסֵפֶר תּוֹרָה כְּשֵׁרָה וּמִפֵּילָא כְּשֶׁיְּבָרֵךְ שָׁם אֵין כָּאן בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה דְּבְרָכָה רִאשׁוֹנָה שֶׁבַּרַךְ מִקֹּדֶם כְּמַאן דְּלֵית לֵיהּ דְּמִיא וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּתְשׁוּבַת הָרַא״ש (כלל ג סי׳ ח). וְהִנֵּה אַף שֶׁבַּדּוֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים הָיָה הַמִּנְהָג בְּכָפָּה מְקוֹמוֹת לַחֲזֹר לְרֹאשׁ וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַתַּשְׁבֵּ״ץ (ח״ג סי׳ ל) וּכְדַעַת הַגְּרַ״א, מִכָּל מָקוֹם עַתָּה לְפִי מַה שֶּׁנִּתְפַּשְׁטוּ סִפְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ מַשְׁמַע מִן הָאַחֲרוֹנִים שֶׁבְּכָל הַמְּקוֹמוֹת נִתְפַּשֵּׁט הַמִּנְהָג כְּהוֹרָאַת מַהַרַ״י בֵּי רַב שֶׁאֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר לְרֹאשׁ הַסֵּדֶר דְּבְדִיעֲבַד מַה שֶּׁכָּבָר קָרְאוּ אָנוּ סוֹמְכִין עַל קָצָת פּוֹסְקִים הַמַּקִּלִּין, אֲבָל אִם הוּא עוֹסֵק עַדַיִן בְּאֶמְצַע הַקְּרִיאָה וְנִמְצָא טָעוּת יֵשׁ בָּזֶה דֵּעוֹת חֲלוּקִין וּמְקוֹמוֹת חֲלוּקִין בַּמִּנְהָג, יֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁנִּתְפַּשֵּׁט הַמִּנְהָג רַק כְּהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וּכְהַכְרַעַת הָרַמ״א וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַשַּׁ״ךְ בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רע״ט (סק״ב), וְיֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁנִּתְפַּשֵּׁט הַמִּנְהָג כְּהַמַּרְדְּכִי וּכְמוֹ שֶׁהוּבָא בְּמַגֵּן אַבְרָהָם (שם), וּבָאֶמְצַע בְּמָקוֹם שֶׁמִּתְפַּשֵּׁט הַמִּנְהָג קָשֶׁה מְאֹד לְשַׁנּוֹת הַמִּנְהָג דְּכָל אֶחָד יֵשׁ לוֹ עַל מִי לִסְמֹךְ וִיכוֹלִין אָנוּ לִקְרוֹת עֲלֵיהֶם 'וְעָמַדְתָּ כָּלָם צַדִּיקִים' וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַשַּׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (בפתחי שערים שם), אַף בְּמָקוֹם שֶׁאֵין כָּאן עֲדַיִן מִנְהָג קָבוּעַ מַשְׁמַע מֵהַמַּגֵּן אַבְרָהָם דְּיֵשׁ לִנְהֹג כְּהַמַּרְדְּכִי וְכֵן הָעֶתִּיקוּ הַחַיֵּי אָדָם (ח״א כלל לא סל״ג) וְהַבַּרְךְ הַחַיִּים (דין אם נמצא טעות ס״א) [וְדִבְרֵי הַחַיֵּי אָדָם מֻקְשֶׁה מְאֹד שֶׁכָּתַב בְּסִימָן ל״ג אִם נִמְצָא טָעוּת בַּסֵּפֶר תּוֹרָה הַכְּרִיעוּ הָאַחֲרוֹנִים (עַיֵּן מַגֵּן אַבְרָהָם סִימָן קמ״ג (סק״ד) וּבָאוּר הַגְּרַ״א) דְּבִמְקוֹם שֶׁאֵין מִנְהָג קָבוּעַ אִם נִמְצָא טָעוּת בְּאֶמְצַע הַקְּרִיאָה אֲפִלּוּ לֹא קָרָא עֲדַיִן שִׁלְשָׁה פְּסוּקִים יִקְרָא הַטָּעוּת בְּעַל פֶּה וְיַשְׁלִים שִׁלְשָׁה פְּסוּקִים וִיבָרֵךְ בְּאַחֲרוֹנָה וְכוּ׳ עַיֵּן שָׁם שֶׁהֶעְתִּיק כָּל דִּבְרֵי הַמַּגֵּן אַבְרָהָם, וְהִנֵּה מַה שֶּׁצִּיֵּן עַל זֶה לְעֵיל בְּבָאוּר הַגְּרַ״א מִשְּׁמַע דְּלִפְסִיק תֵּפֶס שִׁיטָה זוֹ מִשּׁוּם דְּהַמַּגֵּן אַבְרָהָם וְהַגְּרַ״א סוֹבְרִין כֵּן, וּבָאֱמֶת אֵין הַגְּרַ״א סוֹבֵר כֵּן דְּיִבָּרֵךְ לְאַחֲרָיו וְהֵיא בְּרָכָה לְבַטָּלָה לְדִידֵהּ, וּמַה שֶּׁכָּתַב שֶׁעַל רְאִיַּת הַמַּרְדְּכִי אֵין לְהָשִׁיב הוּא רַק דְּיִכְטָרֵךְ לְבָרֵךְ בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה כְּשֶׁמּוֹצִיא סֵפֶר תּוֹרָה וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי אָפְשָׁר לְהַפְסִיק שָׁמָּה, יִגְמֹר הַקְּרִיאָה בַּסֵּפֶר הַפָּסוּל וִיבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה]. וְהָרַמ״א בְּהַגָּ״ה עָשָׂה (יג) כְּעֵין הַכְרָעָה בֵּינֵיהֶם, וְהוּא, דְּאִם לֹא קָרָא עֲדַיִן רַק שְׁנֵי פְּסוּקִים, (יד) אוֹ אֲפִלּוּ קָרָא שִׁלְשָׁה פְּסוּקִים אַף שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַפְסִיק שָׁם, כְּגוֹן שֶׁהוּא שְׁנֵי פְּסוּקִים סָמוּךְ לְפָרָשָׁה, לֹא יְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, אֶלָּא יוֹצִיא אַחֶרֶת וְיִגְמֹר קְרִיאָתוֹ שָׁמָּה וִיבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה וּכְדַעַת הַמַּחַבֵּר, אֲבָל אִם כְּבָר קָרָא שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים וְהוּא בְּמָקוֹם שֶׁאֶפְשָׁר לְהַפְסִיק שָׁם, דַּעְתּוֹ כְּהַמַּרְדְּכִי דִּיבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה עַל הַפְּסוּלָה וְאַחַר כָּךְ יוֹצִיא אַחֶרֶת. וַעֲתָה נָבוֹא לְבָאֵר דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בְּפֶרֶט: (יד) **בְּשָׁעַת קְרִיאָה.** פֵּרוּשׁ שֶׁלֹּא קָרְאוּ עֲדַיִן רַק מִקְצָת הָעוֹלִין, דִּבְנִשְׁלַם סֵדֶר הַפָּרָשָׁה וְאַחַר כָּךְ נִמְצָא הַטָּעוּת אֵין מוֹצִיאִין אַחֶרֶת, (טו) דִּבְדִיעֲבַד סָמְכִינַן אִפְּסוּקִים דְּמַכְשִׁירִין קְרִיאָה בְּסֵפֶר תּוֹרָה פְּסוּלָה. וּמַיְרֵי הַמְחַבֵּר דְּנִמְצָא הַטָּעוּת בֵּין גִּבְרֵי לְגִבְרֵי, וּלְכָךְ כָּל הָאֲנָשִׁים שֶׁכְּבָר קָרְאוּ עוֹלִין לְמִנְיַן שִׁבְעָה וְאַף הָאַחֲרוֹן, דְּהָוֵי דִּיעֲבַד גָּמוּר:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

ד (יג) אִם נִמְצָא טָעוּת וְכוּ׳. כְּדֵי לְהָבִין אֶת דִּבְרֵי זֶה הַסָּעִיף אַקְדִּים לָזֶה הַקְּדָמָה קְצָרָה, וְהוּא. דְּהִנֵּה דַּעַת רֹב הַפּוֹסְקִים דְּסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁחָסֵר תֵּבָה אַחַת אוֹ אוֹת אַחַת אוֹ שֶׁנִּמְצָא בָּהּ טָעוּת, פְּסוּלָה לִקְרוֹת בָּהּ, וּלְדִידְהוּ אִם נִמְצָא בָּהּ טָעוּת אֲפִלּוּ לְאַחַר שֶׁכְּבָר קָרְאוּ שִׁבְעָה קְרוּאִים, צָרִיךְ לַחֲזֹר לְרֹאשׁ בַּסֵּפֶר תּוֹרָה הַכָּשֵׁר וּלְבָרֵךְ עָלֶיהָ, דְּאוֹתָהּ קְרִיאָה רִאשׁוֹנָה כְּמַאן דְּלֵיתָא דַּמְיָא. וְדַעַת מִקְצָת פּוֹסְקִים, דַּאֲפִלּוּ חָסֵר כַּמָּה פְּסוּקִים וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁנִּמְצָא בָּהּ טָעוּת בְּעָלְמָא, אַף דְּלֹא נִקְרֵאת סֵפֶר תּוֹרָה לְעִנְיַן שֶׁיִּקְנִים בָּהּ מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל כְּתִיבַת סֵפֶר תּוֹרָה, מִכָּל מָקוֹם מַתָּר לִקְרוֹת בָּהּ אִם אֵין לוֹ אַחֶרֶת. וְהִנֵּה הַמְחַבֵּר בְּסָעִיף ג׳ סָתַם דְּלִכַתְּחִלָּה אֵין לְהוֹצִיא סֵפֶר תּוֹרָה פְּסוּלָה לְבָרֵךְ עָלֶיהָ אֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין לוֹ אַחֶרֶת, אַחֲרֵי דְּרֹב הַפּוֹסְקִים סוֹבְרִין דְּאָסוּר, אַף אִם נִמְצָא הַטָּעוּת אַחַר שֶׁכְּבָר קָרְאוּ הַפּוֹסְקִים סוֹבְרִין דְּעַל כָּל פָּנִים יֵשׁ לְהַקֵּל בְּדִיעֲבַד סָמְכִינַן עַל דַּעַת קְצָת פּוֹסְקִים הַנַּ״ל (יפ״ת) שֶׁמַּכְשִׁירִין לִקְרוֹת בָּהּ, וְעָלְתָה לָהֶם הַקְּרִיאָה וְאֵין צָרִיךְ לְהוֹצִיא סֵפֶר תּוֹרָה אַחֶרֶת, וְהִסְכִּימוּ עִמּוֹ הָאַחֲרוֹנִים בָּזֶה. וְהוּא הַדִּין אִם נִמְצָא הַטָּעוּת בֵּין גִּבְרֵי לְגִבְרֵי וַעֲדַיִן לֹא הִשְׁלִימוּ הַשִּׁבְעָה קְרוּאִים, לְעִנְיַן מַה שֶּׁכְּבָר קָרְאוּ סוֹמְכִין עַל דַּעַת הַמְקִלִּין הַנַּ״ל שֶׁיָּצְאוּ בְּדִיעֲבַד, אַף לִקְרוֹת בָּהּ עוֹד אָסוּר, וּמוֹצִיאִין אַחֶרֶת וּמַתְחִילִין מִמָּקוֹם שֶׁפָּסְקוּ הַקְּרִיאָה וּמַשְׁלִימִין הַקְּרוּאִים עִם אוֹתָם הָרִאשׁוֹנִים שֶׁקָּרְאוּ בַּמַּטְעִיּוֹת, וְהַיְינוּ דְּגַם הֵם מִצְטָרְפִין לְהַשִּׁבְעָה קְרוּאִים כֵּיוָן שֶׁהוּא בְּדִיעֲבַד וְכַנַּ״ל, [וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּמִכָּל מָקוֹם אִם אֶפְשָׁר טוֹב יוֹתֵר שֶׁיִּקְרְאוּ שִׁבְעָה קְרוּאִים בְּסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁהוֹצִיאוּ]. וְכָל זֶה אִם כְּבָר בֵּרַךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה בְּפָסוּלָה, אֲבָל אִם בְּאֶמְצַע קְרִיאָתוֹ מְצָאוּ טָעוּת, אֲפִלּוּ כְּבָר קָרְאוּ הַרְבֵּה פְּסוּקִים [וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁלֹּא קָרְאוּ עֲדַיִן שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים], (יג) וְגַם אֲפִלּוּ גָּמַר קְרִיאָתוֹ לְגַמְרֵי, כָּל שֶׁלֹּא בֵּרַךְ עֲדַיִן בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה אֵין לְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה עַל הַפְּסוּלָה, דְּזֶה הוּא לְכַתְּחִלָּה, אֶלָּא יוֹצִיאוּ אַחֶרֶת וְיִקְרְאוּ שָׁם שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים וִיבָרֵךְ שָׁם בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה לְבַד, זֶהוּ שִׁיטַת מַהַרַ״י בֵּי רַב שֶׁהֶעְתִּיקוּ הַמְחַבֵּר בְּסָעִיף זֶה. וְדַעַת הַמַּרְדְּכִי (מגילה פ״ב סי׳ תשצג ותשצד), שֶׁאִם כְּבָר קָרְאוּ שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים וְאָפְשָׁר לְהַפְסִיק שָׁם, שֶׁאִם נִשְׁאֲרוּ שְׁנֵי פְּסוּקִים סָמוּךְ לְפָרָשָׁה, פּוֹסְקִים שָׁם וּמְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, וּמוֹצִיאִין אַחֶרֶת לַעֲלוֹת שָׁמָּה יֶתֶר הַקְּרוּאִים. וְאִם עֲדַיִן לֹא קָרָא שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים, אוֹ שֶׁקָּרָא שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים אֶלָּא שֶׁנִּשְׁאַר רַק שְׁנֵי פְּסוּקִים סָמוּךְ לְפָרָשָׁה, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַפְסִיק שָׁם, יִקְרָא הַטָּעוּת בְּעַל פֶּה וְיִגְמֹר קְרִיאָתוֹ בַּפְּסוּלָה, וִיבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה וְאַחַר כָּךְ יוֹצִיא אַחֶרֶת, [וְכֵן אִם הוּא בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ וְכַיּוֹצֵא, שֶׁצָּרִיךְ לְהַשְׁלִים הַפָּרָשָׁה לְחוֹבַת הַיּוֹם וְאֵין לְהוֹסִיף עַל הַקְּרוּאִים, וְאִם כֵּן כְּשֶׁהַטָּעוּת בִּקְרִיאַת הָרְבִיעִי אִי אֶפְשָׁר לְהַפְסִיק שָׁמָּה לְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, שֶׁאִם כֵּן יִצְטָרֵךְ לְהוֹסִיף עַל מִנְיַן הַקְּרוּאִים, וְכֵיוָן שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַפְסִיק שָׁמָּה, יִגְמֹר הַקְּרִיאָה בַּסֵּפֶר הַפָּסוּל וִיבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה]. וְהָרַמ״א בְּהַגָּ״ה עָשָׂה (יג) כְּעֵין הַכְרָעָה בֵּינֵיהֶם, וְהוּא, דְּאִם לֹא קָרָא עֲדַיִן רַק שְׁנֵי פְּסוּקִים, (יד) אוֹ אֲפִלּוּ קָרָא שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים אַף שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַפְסִיק שָׁם, כְּגוֹן שֶׁהוּא שְׁנֵי פְּסוּקִים סָמוּךְ לְפָרָשָׁה, לֹא יְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, אֶלָּא יוֹצִיא אַחֶרֶת וְיִגְמֹר קְרִיאָתוֹ שָׁמָּה וִיבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה וּכְדַעַת הַמְחַבֵּר, אֲבָל אִם כְּבָר קָרָא שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים וְהוּא בְּמָקוֹם שֶׁאֶפְשָׁר לְהַפְסִיק שָׁם, דַּעְתּוֹ כְּהַמַּרְדְּכִי דִּיבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה עַל הַפְּסוּלָה וְאַחַר כָּךְ יוֹצִיא אַחֶרֶת. וַעֲתָה נָבוֹא לְבָאֵר דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בְּפֶרֶט: (יד) **בְּשָׁעַת קְרִיאָה.** פֵּרוּשׁ שֶׁלֹּא קָרְאוּ עֲדַיִן רַק מִקְצָת הָעוֹלִין, דִּבְנִשְׁלַם סֵדֶר הַפָּרָשָׁה וְאַחַר כָּךְ נִמְצָא הַטָּעוּת אֵין מוֹצִיאִין אַחֶרֶת, (טו) דִּבְדִיעֲבַד סָמְכִינַן אִפְּסוּקִים דְּמַכְשִׁירִין קְרִיאָה בְּסֵפֶר תּוֹרָה פְּסוּלָה. וּמַיְרֵי הַמְחַבֵּר דְּנִמְצָא הַטָּעוּת בֵּין גִּבְרֵי לְגִבְרֵי, וּלְכָךְ כָּל הָאֲנָשִׁים שֶׁכְּבָר קָרְאוּ עוֹלִין לְמִנְיַן שִׁבְעָה וְאַף הָאַחֲרוֹן, דְּהָוֵי דִּיעֲבַד גָּמוּר:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ד (יפ״ת) וְאַף דְּהָם מֵירוּ דְּוָקָא אִם אֵין לוֹ אַחֶרֶת, כָּאן שֶׁהוּא בְּדִיעֲבַד שֶׁכְּבָר קָרְאוּ, לְהָא דַּמְיָא: **(יג)** לְבוּשֵׁי שְׁרָד: **(יג)** שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (פתחי שערים פתח שער ה): **(יד)** אֲלִיָּה רַבָּה (סק״ה) וְשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שם) וּמַגֵּן גִּבּוֹרִים (אלף המגן סק״י): **(טו)** אַחֲרוֹנִים:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

ו וּמַתְחִילִין (טו) מִמָּקוֹם שֶׁנִּמְצָא (ו) הַטָּעוּת, וּמַשְׁלִימִין הַקּוֹרִים (טז) עַל אוֹתָם שֶׁקָּרְאוּ בַּמִּטְעֶה. וְאִם נִמְצָא טָעוּת (יז) בְּאֶמְצַע קְרִיאַת הַקּוֹרֵא, (יח) גּוֹמֵר קְרִיאָתוֹ בַּסֵּפֶר הַכָּשֵׁר וּמְבָרֵךְ לְאַחֲרָיָה, (יט) וְאֵינוֹ חוֹזֵר לְבָרֵךְ (ו) (כ) לְפָנֶיהָ. הגה: (כא) וְאִם כִּבֵּר קָרְאוּ עִמּוֹ שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים (כב) וְאָפְשָׁר (מ) לְהַפְסִיק, פּוֹסְקִים שָׁם (כג) וּמְבָרֵךְ

ו בֵּית יוֹסֵף (ד"ה וכתב הר"ן) בְּשֵׁם רַבּוֹ מֹהַר"י בִּי רַב.

בַּאֵר הַיטֵב

אַבְרָהָם (סק"ד) בְּמָקוֹם שֶׁאֵין מִנְהָג יֵשׁ לִנְהֹג כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַב"ח (שם) דְּיֵקָרֵא בַּסֵּפֶר תּוֹרָה הַפָּסוּל שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים וְהַטָּעוּת יִקְרָא בְּעַל פֶּה אוֹ לְהַשְׁלִים הַפָּרָשָׁה אִם לֹא אֶפְשָׁר דְּהֵינוּ שֶׁהוּא שְׁנֵי פְּסוּקִים סָמוּךְ לְפָרָשָׁה גּוֹמֵר הַפָּרָשָׁה עִם זֶה שֶׁנִּמְצָא הַטָּעוּת וּמְבָרֵךְ לְאַחֲרָיָהּ, אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ מִנְהָג, קָשֶׁה לְשַׁנּוֹת מִנְהָגָם, וְעַל כָּל פָּנִים יֵשׁ לִנְהֹג שֶׁאִם מַתְחִיל רַק תֵּבָה אַחַת בַּפָּסוּק הַשְּׁלִישִׁי יִגְמֹר אוֹתוֹ וְיִפְסֹק שָׁם וְאִם הוּא שְׁנֵי פְּסוּקִים סָמוּךְ לְפָרָשָׁה. עַד כָּאן. וְהֵשַׁ"ךְ (ד"ה ס' רפ"ב סק"ב) וְתַעֲטָרַת וְהַב (לבוש שם ס"ב) מְסַכִּימִים לְדַעַת הַמְחַבֵּר וְכָתְבוּ שֶׁכֵּן נִתְפַּשֵּׁט הַמִּנְהָג, גַּם הַפ"ז נִדְחַק לְיַשֵּׁב דַּעַת הַמְחַבֵּר עַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רע"ט (סק"ב). כָּתַב רַמ"א בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רע"ט (ס"ב) וְאֵין חִלּוּק בָּזֶה בֵּין שֶׁנִּמְצָא הַטָּעוּת בַּסֵּפֶר תּוֹרָה רִאשׁוֹנָה בֵּין שֶׁנִּמְצָא הַטָּעוּת בְּשֵׁנִיָּה שֶׁקּוֹרִין בָּהּ חוֹבַת הַיּוֹם לְמַפְטִיר עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (שם) דְּהַרַמ"א דִּיקְדֵּק וְכָתַב בְּסֵפֶר תּוֹרָה שְׁנִיָּה שֶׁקּוֹרִין בָּהּ חוֹבַת הַיּוֹם לְמַפְטִיר מַשְׁמַע אֲבָל מַפְטִיר שֶׁבְּכָל שַׁבָּת אֵין צָרִיךְ לְהוֹצִיא אַחֶרֶת אֶלָּא יִקְרָא שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים בְּסֵפֶר תּוֹרָה הַפְסוּלָה בְּלֹא בְּרָכָה כֵּיוָן דְּאֵין קְרִיאַת הַמַּפְטִיר אֶלָּא מִפְּנֵי כְּבוֹד הַתּוֹרָה, וְלֹא עוֹד

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(טו) **מִמָּקוֹם שֶׁנִּמְצָא הַטָּעוּת.** מַיְרֵי שֶׁבַּמָּקוֹם שֶׁפָּסַק הָעוֹלֶה, שֶׁם נִמְצָא הַטָּעוּת, וְלָהֶכִי כָּתַב דְּמַתְחִילִין מִמָּקוֹם זֶה, **וְהוּא** הַדִּין אֶפְלוּ לֹא נוֹדַע לָהֶם הַטָּעוּת עַד אַחַר שֶׁקָּרְאוּ **אַחַר הַטָּעוּת שְׁלֹשָׁה** אוֹ אַרְבָּעָה פְּסוּקִים, גַּם כֵּן אֵין מַתְחִילִין אֶלָּא **מִמָּקוֹם שֶׁפָּסְקוּ,** דְּבִדְיֵעֲבַד עָלְתָה לָהֶם מַה שֶּׁקָּרְאוּ בַּסֵּפֶר הַפָּסוּל [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה)]: (טז) **עַל אוֹתָם וְכוּ'.** הַיְנוּ דְּגַם אוֹתָם שֶׁקָּרְאוּ כְּבָר, **מִצְטָרְפִין לְמִנְיַן שִׁבְעָה,** וְהוּא הַדִּין בִּשְׁנֵי וַחֲמִישֵׁי לְמִנְיַן שְׁלֹשָׁה. **וּמִכָּל מָקוֹם אִם אָפְשָׁר** לִקְרוֹת שִׁבְעָה קְרוּאִים מִמָּקוֹם שֶׁפָּסְקוּ עַד סוֹף **הַפָּרָשָׁה,** דַּאי רָאוּי וְנָכוֹן לַעֲשׂוֹת כֵּן לְכַתְּחִלָּה [אַחֲרוֹנִים]: (יז) **בְּאֶמְצַע קְרִיאַת וְכוּ'.** הַיְנוּ אֲפִלּוּ כְּבָר קָרְאוּ (טז) כְּמָה פְּסוּקִים, כָּל **שֶׁלֹּא** בֵּרַךְ עֲדַיִן בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה אֵינוֹ יָכוֹל לִפְטֹר עַצְמוֹ בְּמַה שֶׁכְּבָר **קָרָא** בַּסֵּפֶר תּוֹרָה הַפְּסוּלָה, דְּזֶה הָוֵי כִּלְכַתְּחִלָּה, שֶׁהֲרֵי יָכוֹל לִקְרוֹת **שְׁלֹשָׁה** פְּסוּקִים בְּסֵפֶר כָּשֵׁר, וְעַל כֵּן גּוֹמֵר וְכוּ': (יח) **גּוֹמֵר קְרִיאָתוֹ.** הַיְנוּ שֶׁיִּקְרָא שָׁם (יז) שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים: (יט) **וְאֵינוֹ חוֹזֵר לְבָרֵךְ וְכוּ'.** דְּסְבִירָא לַהּ דִּבְרָכָה רִאשׁוֹנָה שֶׁבֵּרַךְ הָעוֹלֶה בְּתְחִלַּת קְרִיאָתוֹ **בַּסֵּפֶר הָרִאשׁוֹן,** עוֹלָה גַּם לָזוֹ, (יח) דְּהָא דַּעְתּוֹ הָיָה מִתְּחִלָּה **עַל פָּרָשָׁה זוֹ,** מַה לִּי סֵפֶר תּוֹרָה זוֹ אוֹ אַחֶרֶת: (כ) **לְפָנֶיהָ.** וְהוּא הַדִּין **כְּשֶׁנִּמְצָא** הַטָּעוּת בֵּין בְּרָכָה זוֹ **וּמוֹצִיאִין** סֵפֶר תּוֹרָה אַחֶרֶת לִקְרוֹת בָּהּ, וְהָעוֹלֶה שֶׁכְּבָר בֵּרַךְ (יט) אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ שֵׁנִית אִם לֹא הִפְסִיק בְּשִׂיחָה בֵּינְתַיִם, (כ) וּבְמָקוֹם **שֶׁנָּהֲגוּ בָּזֶה שֶׁהָעוֹלֶה** חוֹזֵר וּמְבָרֵךְ, (כא) גַּם כֵּן אֵין לִמְחוֹת בָּם, **שֶׁיֵּשׁ** לָהֶם עַל מַה שֶּׁיִּסְמְכוּ: (כא) **וְאִם כִּבֵּר וְכוּ'.** דַּעָה זוֹ (כב) חוֹלֶקֶת **עַל הַמְחַבֵּר,** כְּמוֹ שֶׁכְּתַבְנוּ לְעֵיל בַּהַקְדָּמָה, וְהָוֵי לַהּ לְכָתֵב בִּלְשׁוֹן וְיֵשׁ אוֹמְרִים, אֶלָּא שֶׁכֵּן דַּרְכּוֹ בְּכָמָּה מְקוֹמוֹת: (כב) **וְאָפְשָׁר לְהַפְסִיק.** פֵּרוּשׁ שֶׁהוּא שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים סָמוּךְ לְפָרָשָׁה, דְּאִם הָיָה רַק שְׁנֵי פְּסוּקִים סָמוּךְ לְפָרָשָׁה, אִם כֵּן אִי אֶפְשָׁר לוֹ לִפְסֹק שָׁם, (כג) **יִגְמֹר** קְרִיאָתוֹ בַּסֵּפֶר הַכָּשֵׁר עַד הַפָּרָשָׁה וְכַנַּ"ל: (כג) **וּמְבָרֵךְ אַחֲרֶיהָ.** דְּסְבִירָא לַהּ דִּכְיָון שֶׁקָּרְאוּ פְּסוּקִים קֹדֶם שֶׁנּוֹדַע **הַטָּעוּת, יָצָא** בָּזֶה יְדֵי קְרִיאָה, וּמִמֵּילָא צָרִיךְ לְבָרֵךְ אַחֲרֶיהָ וְאֵין צָרִיךְ שׁוּב לִגְמֹר קְרִיאָתוֹ בַּסֵּפֶר הַכָּשֵׁר, אֲבָל בְּשֶׁנִּמְצָא הַטָּעוּת **אַחַר שֶׁקָּרְאוּ רַק שְׁנֵי** פְּסוּקִים, דְּאִי אֶפְשָׁר לוֹ לִפְסֹק שָׁם, מוֹדֶה לְהַמְחַבֵּר דְּגוֹמֵר קְרִיאָתוֹ בַּסֵּפֶר הַכָּשֵׁר וּמְבָרֵךְ אַחֲרֶיהָ. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַלָּכָה (ד"ה אם) **שֶׁבֵּרְכוּ** בְּשֵׁם כָּמָּה אַחֲרוֹנִים דְּכֵן יֵשׁ לִנְהֹג לְמַעֲשֶׂה כִּפְסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וּכְפִי מַה שֶּׁהִכְרִיעַ הָרַמ"א, אִם לֹא בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ מִנְהָג **קָבוּעַ בָּעִיר** כְּדַעַת הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"ד) שֶׁתָּפַס בְּשִׁיטַת הַמְרַדְּכַי שֶׁהַבֵּאתִי בַּהַקְדָּמָה, אֵין לָהֶם לְשַׁנּוֹת מִנְהָגָם. נוֹהֲגִין (כד) שֶׁלֹּא **לְהוֹצִיא סֵפֶר תּוֹרָה אַחֶרֶת** בְּשָׁבִיל מַפְטִיר, דְּהֵינוּ אִם נִמְצָא טָעוּת אַחַר שֶׁקָּרְאוּ כָּל הַפָּרָשָׁה קֹדֶם שֶׁאָמְרוּ קַדִּישׁ, לֹא יוֹצִיא סֵפֶר תּוֹרָה אַחֶרֶת בִּשְׁבִיל הַמַּפְטִיר, וְסָמְכִינַן בְּדִיעֲבַד עַל אוֹתוֹ שֶׁקָּרָא אַחֲרוֹן שֶׁעוֹלֶה גַּם בִּשְׁבִיל מַפְטִיר (וְלֹא יִקְרָא עוֹד הַפַּעַם בַּתּוֹרָה), כְּדִקְיָמָא לַן **בְּסִימָן** רפ"ב (ס"ו) מַפְטִיר עוֹלֶה לְמִנְיַן שִׁבְעָה, וְהַקַּדִּישׁ יֹאמַר לְאַחַר הַכְּרוֹת הַמַּפְטִיר הָאַחֲרוֹנוֹת. וְאִם לֹא נוֹדַע הַטָּעוּת עַד לְאַחַר **שֶׁאָמְרוּ קַדִּישׁ,** יִקְרָא לְמַפְטִיר בְּסֵפֶר תּוֹרָה זוֹ שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים בְּלֹא בְּרָכָה, וְלֹא יֹאמַר קַדִּישׁ עוֹד הַפַּעַם לְאַחַר שֶׁיִּקְרָא לְמַפְטִיר בְּסֵפֶר תּוֹרָה זוֹ שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים בְּלֹא בְּרָכָה, וְלֹא יֹאמַר קַדִּישׁ עוֹד הַפַּעַם לְאַחַר הַהַפְטָרָה. וְאִם נִמְצָא **הַטָּעוּת בֶּאֱמְצַע** קְרִיאַת הַשְּׁבִיעִי, דַּעַת מַגֵּן אַבְרָהָם (שם) שֶׁגּוֹמֵר הַקּוֹרֵא עַד סוֹף הַפָּרָשָׁה בְּסֵפֶר תּוֹרָה זוֹ וְעוֹלֶה לוֹ קְרִיאָה זוֹ גַּם בִּשְׁבִיל הַמַּפְטִיר, כְּדִקְיָמָא לַן בְּסִימָן רפ"ב וְכַנַּ"ל, וִיבָרֵךְ לְאַחֲרֶיהָ וְאַחַר כָּךְ יַפְטִיר בַּנָּבִיא, וְאַחַר כָּךְ

בֵּאוּר הַלָּכָה

לְמַעְלָה], אָמְנָם שְׁאָר הָרַבֶּה אַחֲרוֹנִים תָּפְסוּ כַּלָּם לְדִינָא כְּפִסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וּכְהַכְרַעַת הָרַמ"א הֵלֹא הֵם הַלְּבוּשׁ בְּיוֹרֶה דֵּעָה רע"ט (ס"ב) וְהַשַּׁ"ךְ שָׁם (סק"ב) [וְהַטַּ"ז (סק"א וביו"ד שם סק"ב) שֶׁסּוֹבֵר בְּעִקַּר הַדִּין כְּהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ] וְהָאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ה) בְּשֵׁם כַּמָּה פּוֹסְקִים וּנְהַר שָׁלוֹם (סק"ב) וְרַבִּי יַעֲקֹב עֶמְדִּין (בספר מור וקציעה) וּבְסֵפֶר מַגֵּן גִּבּוֹרִים (אלף המגן סק"י), וְעַל כֵּן נָכוֹן מְאֹד לִנְהֹג לְכַתְּחִלָּה כְּדַעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וְהָרַמ"א בְּמָקוֹם שֶׁאֵין מִנְהָג קָבוּעַ לְהָקֵפָּה וְעַיֵּן בִּנְהַר שָׁלוֹם שֶׁהֶאֱרִיךְ בָּזֶה. **וְעַיֵּן בְּסֵפֶר שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם שֶׁהֶאֱרִיךְ** בָּזֶה בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים (שער ה סק"ב וסק"ג) וְדַעְתּוֹ גַּם כֵּן שֶׁלֹּא כְּהַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"ד) וְכָתַב עוֹד **שֶׁאִם נִמְצָא טָעוּת גָּמוּר בְּאֶמְצַע הַקְּרִיאָה שֶׁלֹּא לִקְרוֹת לְהַלָּן וְשֶׁלֹּא לְבָרֵךְ לְאַחֲרֶיהָ בְּסֵפֶר הַפָּסוּל אַף שֶׁכְּבָר קָרְאוּ שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים, אֶלָּא לְגַלֵּל אֶת זוֹ בְּלֹא בְּרָכָה שֶׁלְּאַחֲרֶיהָ וְלהוֹצִיא אַחֶרֶת וּלְבָרֵךְ בְּרָכָה שֶׁלְּפָנֶיהָ, יֵשׁ לָהֶם עַל מַה שֶּׁיִּסְמְכוּ, [וְנִבְאֲמֶת זוֹ הִיא דַּעַת רב הָרִאשׁוֹנִים וְדַעַת הַגְּרַ"א אֶלָּא דִּלְדִידְהוּ צָרִיךְ לַחֲזֹר מֵרֹאשׁ הַסֵּדֶר] וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לְהַתְחִיל מֵרֹאשׁ הַסֵּדֶר רַק יֵשׁ לוֹ לְהַתְחִיל מֵרֹאשׁ הַקְּרִיאָה שֶׁקָּרְאוּ עִם עוֹלֶה זֶה שֶׁנִּמְצָא הַטָּעוּת בְּקְרִיאָתוֹ, שֶׁמֵּאַחַר שֶׁבְּלֹא זֶה הוּא חוֹזֵר וּמְבָרֵךְ, טוֹב שֶׁיִּקְרָא גַּם פְּסוּקִים אֵלּוּ בְּסֵפֶר הַכָּשֵׁר בְּבָרְכָה וְכוּ', **וּמִכָּל מָקוֹם אֵין דַּי שֶׁיִּקְרָא בַּחֲזָרָה אוֹתָן פְּסוּקִים שֶׁקָּרָא בַּפָּסוּל לְבַד, רַק צָרִיךְ לְהוֹסִיף עֲלֵיהֶם וְלִקְרוֹת לְהַלָּן מֵהֶם עַל כָּל פָּנִים שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ:**

(טז) הַטַּ"ז (סק"א וביו"ד סי' רעט סק"ב) וּלְבוּשׁ (שם ס"ב) וְכֵן הַסְּכִים **בְּשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם** בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים שָׁם: (יז) פְּרִי מְגַדִּים (משו"ת סק"א) **וּלְבוּשֵׁי שָׁרָד** וּבֵית דָּוִד (סי' סג) וְשֻׁלְחַן עָצֵי שִׁטִּים (סי' ו סי"ה אות ז) דְּלֹא כִּנְהַר שָׁלוֹם (סק"ב): (יח) **שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם** (שם) בְּכַוָּנַת הַשַּׁ"ךְ (ד"ה סי' רעט סק"ב) עַיֵּן שָׁם: (יט) **אֲלִיָּה רַבָּה** (סי' קסב סק"א) וְחַיֵּי אָדָם (ח"א כלל לא סל"ג) וְשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער ה ס"א) **בְּשֵׁם כַּמָּה אַחֲרוֹנִים** עַיֵּן שָׁם: (כ) טַעֲמָם שֶׁל הַמַּצְרִיכִין לְבָרֵךְ הוּא מִשּׁוּם דַּעֲדַיִן **לֹא חָלָה הַבְּרָכָה** כְּלָל כֵּיוָן

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מז) שֶׁנּוֹדַע עַד שֶׁלֹּא הִתְחִילוּ לִקְרוֹת כְּלָל: (מח) שָׁם בְּשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם הַנַּ"ל: (מט) וְטַ"ז (סק"א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (נ) כֵּן כָּתְבוּ הָאֲלִיָּה רַבָּה (סק"י) וְשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שם ס"ב) וּמֵגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן סק"י) וּדְלֹא כְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק"י) שֶׁכָּתַב דְּיִגְמֹר בַּסֵּפֶר הַפָּסוּל, דְּזֶהוּ רַק אִם נִתְפַּס כְּדַעַת הַמְרַדְּכַי (מגילה פ"ב סי' תשצג ותשצד) אֲבָל לֹא לְדַעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ דְּהָרַמ"א סָבַר כְּוָתֵהּ בְּהָא, וּמַה שֶּׁכָּתַבְתִּי עַד הַפָּרָשָׁה כֵּן כָּתַב בְּשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (פתחי שערים ס"ג): (נא) אַחֲרוֹנִים:

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת קְרִיאַת סֵפֶר תּוֹרָה סִימָן קמג

אַחֲרֶיהָ (כד) וּמַשְׁלִימִים הַמְּנָיָן בַּסֵּפֶר תּוֹרָה הָאַחֲרֶת שֶׁמּוֹצִיאִין (מרדכי פרק ב' דמגילה (סי' תשנג)). וְהָא דְּמוֹצִיאִין אַחֶרֶת, דַּוְקָא שֶׁנִּמְצָא (כה) טָעוּת גָּמוּר, אֲבָל (כו) מְשׁוּם חֲסֵרוֹת (ט) וְיִתֵּרוֹת (כז) אֵין לְהוֹצִיא אַחֶרֶת, שֶׁאֵין סִפְרֵי הַתּוֹרָה שָׁלָנוּ מְדֻיָּקִים כָּל

בְּאֵר הֵיטֵב

(ט) **וְיִתֵּרוֹת.** כְּגוֹן וָוִי"ן אוֹ יוּדִי"ן מְלֵאִים אוֹ חֲסֵרִים. אֲבָל טָעוּת שֶׁנִּשְׁתַּנָּה קְרִיאַת הַתֵּבָה כְּגוֹן כָּשָׁב כָּבָשׁ אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ פֵּרוּשׁ אֶחָד מוֹצִיאִין אַחֶרֶת. שְׁלָ"ה (ריש מסכת שבת נר

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

יאמַר קַדִּישׁ. (כה) וְהָרְבֵּה אַחֲרוֹנִים חוֹלְקִין עַל זֶה וְסוֹבְרִין דְּאֵין חִלּוּק בֵּין טָעוּת שֶׁנִּמְצָא בִּשְׁבִיעִי לְטָעוּת שֶׁנִּמְצָא בְּשִׁאָר הַקְּרוּאִים, וְלָכֵן אִם לֹא קָרָא עַדַיִן שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים, גּוֹמֵר קְרִיאָתוֹ בַּסֵּפֶר הַכָּשֵׁר, וְאִם כְּבָר קָרָא שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים בְּשִׁבְיעִי וְהוּא הַדִּין בְּאַחֲרוֹן, פּוֹסֵק וּמְבָרֵךְ, וְיִקְרָא לְאַחַר בְּסֵפֶר תּוֹרָה כָּשֵׁר מִמָּקוֹם שֶׁפָּסַק וָהָלְאָה, וּמַשְׁמַע מִמֶּגֶן גִּבּוֹרִים (אלף המגן סק"י) דְּכֵן יֵשׁ לִנְהֹג, אִם לֹא בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ בָּזֶה כְּהַמֶּגֶן אַבְרָהָם (סק"ד). וְאִם נִמְצָא הַטָּעוּת לְאַחַר שֶׁקָּרְאוּ שִׁבְעָה וּכְבָר בֵּרַךְ בָּאַחֲרוֹנָה, וַעֲדַיִן לֹא קָרְאוּ כָּל הַסִּדְרָא, (כו) לְכַלְמָא צָרִיךְ לְהוֹצִיא אַחֶרֶת, שֶׁהֲרֵי עַל כָּרְחָךְ צְרִיכִין לְהַשְׁלִים כָּל הַסִּדְרָא, וְיִקְרְאוּ בַּשֵּׁנִיָּה בִּבְרָכָה, וְיכוֹלִין לְהוֹסִיף כְּשֶׁאָר שַׁבָּתוֹת. (מ) אִם נִמְצָא טָעוּת בַּסֵּפֶר תּוֹרָה בְּשָׁעַת קְרִיאַת הַמַּפְטִיר בְּשַׁבָּת, יִגְמֹר קְרִיאָתוֹ וְלֹא יְבָרֵךְ אַחֲרָיו. וְכָל זֶה לְעִנְיַן מַפְטִיר שֶׁל שַׁבָּת, אֲבָל בְּהַפְטָרַת יוֹם טוֹב אוֹ שֶׁל אַרְבַּע פָּרָשִׁיוֹת וְכֵיוֹצֵא, שֶׁקְּרִיאַת הַמַּפְטִיר בַּסֵּפֶר הַשֵּׁנִי הוּא לְחוֹבַת הַיּוֹם, וְנִמְצָא בּוֹ טָעוּת, (כמ) יֵשׁ לְהוֹצִיא אַחֶרֶת, כְּמוֹ אִם הָיָה טָעוּת בִּקְרִיאַת סִדְרָא שֶׁל שַׁבָּת: **(כד) וּמַשְׁלִימִים הַמְּנָיָן.** וְהוּא הַדִּין שֶׁיָּכוֹל לְהוֹסִיף שָׁמָּה, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסָעִיף קָטָן ט"ז: **(כה) טָעוּת גָּמוּר.** כְּגוֹן שֶׁהָיָה חָסֵר (כט) אוֹ יֶתֶר תֵּבָה אוֹ אוֹת אַחַת, (ל) אוֹ שֶׁהָיָה קְרִי בְּמָקוֹם כְּתִיב, אוֹ פְּתוּחָה בְּמָקוֹם סְתוּמָה אוֹ לְהִפּוּךְ, וְכֵן אִם כָּתַב פְּתוּחָה אוֹ סְתוּמָה בְּמָקוֹם שֶׁאֵין צָרִיךְ אוֹ שֶׁחִסְּרָהּ, בְּכָל אֵלּוּ צָרִיךְ לְהוֹצִיא אַחֶרֶת, וְהוּא הַדִּין אִם נִמְצָא שְׁתֵּי תֵּבוֹת שֶׁלֹּא הִרְחִיק כָּרָאוּי, עַד שֶׁתִּינוֹק דְּלֹא חָכִים וְלֹא טָפֵשׁ קוֹרֵא כְּתֵבָה אַחַת, אוֹ לְהִפּוּךְ, שֶׁהִרְחִיק בְּאֶמְצַע הַתֵּבָה עַד שֶׁגִּרְאֶה לַתִּינוֹק הַנַּ"ל כִּשְׁתֵּי תֵּבוֹת, אוֹ כְּדַרְלְעָמָ, פְּדַהְצוּ, אֶלִיצוּ, עַמִּינָדָב וְכַהֲנָה, שֶׁמְּקַבֵּל בְּיָדָנוּ שֶׁתֵּבָה אַחַת הִיא, אִם נִמְצָא בְּשִׁתֵּי שִׁיטוֹת צָרִיךְ לְהוֹצִיא אַחֶרֶת. אוֹתִיּוֹת וְתֵבוֹת שֶׁנִּמְחֲקוּ קְצָת, אִם רִשּׁוּמָן נִכָּר שֶׁתִּינוֹק דְּלֹא חָכִים וְלֹא טָפֵשׁ יָכוֹל לְקָרוֹתָן, אֵין צָרִיךְ לְהוֹצִיא אַחֶרֶת [וַאֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה מֻתָּר], אֲבָל אִם הוֹסִיף הַדְּיוֹ הַשָּׁחוֹר וְנִשְׁאַר מַרְאֶה אֲדַמְדָּם הֲוֵי שִׁנּוּי מַרְאֶה וּפָסוּל, כֵּן כָּתַב בַּדֶּרֶךְ הַחַיִּים (דין על איזה טעות מוציאין סכ"ג) בְּשֵׁם אֵלִיָּה רַבָּה (סי' לב ס"ק מד), וְעַיֵּן בְּמַה שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן ל"ב בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן קכ"ח בְּשֵׁם הַחַתָּם סוֹפֵר (בשו"ת יו"ד סי' רנו), וּבְפָרָט לְעִנְיַן לְהוֹצִיא אַחֶרֶת בְּוַדַּאי אֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה. נִקְרְעוּ הַתְּפִירוֹת שֶׁבֵּין יְרִיעָה לִירִיעָה, (לא) אֲפִלּוּ נִקְרַע הָרֹב וַעֲדַיִן מְחֻבָּרֶת בְּחָמֵשׁ אוֹ בְּשֵׁשׁ תְּפִירוֹת שֶׁל קַיְמָא, כָּשֵׁר, אֲבָל בִּפְחוֹת מִזֶּה יֵשׁ לְהוֹצִיא אַחֶרֶת (מיהו מַה שֶּׁנִּמְצָא נִקְרָע בְּחֵמֶשׁ אֶחָד מִן הַחֲמִשִּׁים בְּסֵפֶר תּוֹרָה זוֹ, אֵין לִפְסֹל שְׁאָר הַחֲמִשִּׁים לִקְרוֹת בָּהֶם, כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בְּסוֹף הַהַגָּ"ה). אִם בְּשָׁעַת הַקְּרִיאָה נִמְצָא אוֹת אֶחָד דָּבוּק לַחֲבֵרוֹ, אִם הַדְּבֵקוּת הוּא בְּכָל אָרְכּוֹ הָאוֹת, (לב) אוֹ שֶׁנִּשְׁתַּנָּה צוּרַת הָאוֹת עַל יְדֵי הַדְּבֵקוּת, אוֹ שֶׁטָּעָה וְכָתַב דָּלֶ"ת בְּמָקוֹם רֵי"שׁ אוֹ בֵּי"ת בְּמָקוֹם כָּ"ף, בְּכָל אֵלּוּ דִּינָם כְּטָעוּת גָּמוּר שֶׁצָּרִיךְ לְהוֹצִיא אַחֶרֶת, (לג) וַאֲפִלּוּ אִם עַל יְדֵי דִּבּוּק זֶה נִתְקַלְקֵל אוֹת הַשָּׁרָשׁ רַק אוֹת הַשְּׁמוּשׁ, כְּגוֹן וָ"ו אוֹ יו"ד הַמְשַׁמֶּשֶׁת. (לד) אִם אֵין שָׁם דָּבָק בְּאָרְכּוֹ הָאוֹת רַק מְצַט, וְלֹא נִשְׁתַּנָּה צוּרַת הָאוֹתִיּוֹת וְנִקָּרִים הֵיטֵב, לְכַתְּחִלָּה אֵין לְהוֹצִיא סֵפֶר תּוֹרָה זוֹ לִקְרוֹת בָּהּ כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נָרְרוּ הַדָּבָק, וְאִם לֹא נוֹדַע וְהוֹצִיאוּ סֵפֶר תּוֹרָה וְנִמְצָא בְּשָׁעַת קְרִיאָה, אִם הַדְּבֵקוּת בְּסוֹף הָאוֹת, שֶׁאִם יִגָּרְרוּ הַדָּבָק לְבַד יִהְיֶה חוֹזֵר לְהָכְשֵׁרוֹ, אֲזַי בְּחֵל שֶׁאָפְשָׁר לְגָרֵר וְנָקֵל לַעֲשׂוֹתוֹ אַף בְּשָׁעַת קְרִיאָה, יֵשׁ לְגָרֵר וְיִקְרָא לְהַלָּן, וְאִם אֵין שָׁם מִי שֶׁיָּכוֹל לְגָרֵר בְּקַל וּבְלִי הָפְסֵד וְקַלְקוּל, וְיֵשׁ טַרַח צִבּוּר לַחֲזֹר אַחַר מִי שֶׁיִּגְרֹר בְּמָתוֹן, אוֹ אִם אֵרַע בְּשַׁבָּת שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְגָרֵר, מֻתָּר לִקְרוֹת בּוֹ כָּךְ. (לה) וְאִם הַדְּבֵקוּת הוּא בִּתְחִלַּת כְּתִיבַת הָאוֹת אוֹ בְּאֶמְצָעָהּ, שֶׁמִּמָּקוֹם הַדִּבּוּק וּלְהַלָּן נִכְתַּב בִּפְסוּל, יֵשׁ לְהוֹצִיא אַחֶרֶת אַף דְּלֹא נִשְׁתַּנָּה צוּרַת הָאוֹת עַל יְדֵי זֶה, כֵּיוָן שֶׁלֹּא נִשְׁתַּנָּה צוּרַת הָאוֹת עַל יְדֵי זֶה (וְאַף דְּמִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ גְּרִירָה, קָיְמָא לָן כָּל הָרָאוּי לְבֹלָה אֵין בֹּלָה מְעַכֶּבֶת בּוֹ, וְדֵינוֹ כְּאִלּוּ כְּבָר נִגְרַר, וַאֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְגָרֵר מִכֹּחַ אִסּוּר שַׁבָּת, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ מֵחֲמַת הַסֵּפֶר אֶלָּא אִסּוּר שַׁבָּת רְבִיעַ עֲלֵה, אֵין צָרִיךְ לְהוֹצִיא אַחֶרֶת). (לו) וּבְשָׁעַת הַדְּחָק, שֶׁאֵין שָׁם אַחֶרֶת וְצָרִיךְ שֶׁהוּת לְהָבִיא מִמָּקוֹם אַחֵר סֵפֶר תּוֹרָה כְּשֵׁרָה, יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל זֶה לִגְמֹר הַקְּרִיאָה בְּסֵפֶר תּוֹרָה זוֹ. אִם נָטָה שַׁעֲנָה עַל אֵיזֶה אוֹת, עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן ל"ב בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה טיפת דיו) מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי בְּשֵׁם דֶּרֶךְ הַחַיִּים (דין על איזה טעות מוציאין סל"ה), וּבְסִימָן ש"מ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן י', וְעַיֵּן דַּעַת שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם בָּזֶה בְּשַׁעַר ה' אוֹת ז'. וְיֵשׁ עוֹד הַרְבֵּה אֲפָנִים שֶׁצָּרִיךְ לְהוֹצִיא סֵפֶר תּוֹרָה אַחֶרֶת עַל יָדָם, אַךְ קָצְרָה הַיְרִיעָה מֵהַכִּילָם, יִמְצָאֵם הַמְעַיֵּן בִּפְרֵי מְגָדִים (משו"ז סק"ב א"א ס"ק ד"ט) וּבְסֵפֶר שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם בְּשַׁעַר ה' ו' וּבְדֶרֶךְ הַחַיִּים (דין על איזה טעות מוציאין אחרת), אַךְ נְקֹט הַאי כְּלָלָא בְּיָדָךְ, (לז) כָּל מָקוֹם שֶׁהֶחְזִיקוּ בְּהִלְכוֹת סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁהוּא פָּסוּל וַדַּאי, יֵשׁ לְהוֹצִיא אַחֶרֶת, וְדָבָר שֶׁהוּא מַחֲלֹקֶת הַפּוֹסְקִים, יֵשׁ לְהָקֵל לְעִנְיַן קְרִיאַת הַתּוֹרָה שֶׁלֹּא לְהוֹצִיא אַחֶרֶת, (מַאֲחַר דְּיֵשׁ קְצָת פּוֹסְקִים הַמְקִלִּין לִקְרוֹת בְּסֵפֶר תּוֹרָה פְּסוּלָה):

(כו) מְשׁוּם חֲסֵרוֹת וְיִתֵּרוֹת וְכוּ'. כְּגוֹן וָוִי"ן אוֹ יוּדִי"ן מְלֵאִים אוֹ חֲסֵרִים שֶׁלֹּא נִשְׁתַּנָּה בָּהֶם הָעִנְיָן וְהַמַּבְטָא, כְּגוֹן בְּמָקוֹם שֶׁהָיָה צָרִיךְ לִכְתֹּב אֲבוֹתֵינוּ מָלֵא ו"ו, וְנִמְצָא חָסֵר אוֹ לְהִפּוּךְ, וְכֵן בְּמָקוֹם שֶׁהָיָה צָרִיךְ לִכְתֹּב מָלֵא בְּיו"ד שְׁמוֹשִׁית, וְנִמְצָא חָסֵר אוֹ לְהִפּוּךְ. אֲבָל טָעוּת (לח) שֶׁנִּשְׁתַּנָּה בַּמַּבְטָא, אַף שֶׁלֹּא נִשְׁתַּנָּה הָעִנְיָן, כְּגוֹן כֶּבֶשׁ שֶׁהָיָה כָּתוּב בְּמָקוֹם כֶּשֶׂב אוֹ שַׁלְמָה שִׁמְלָה, צָרִיךְ לְהוֹצִיא אַחֶרֶת, (מ) וְכֵן הוּא הַדִּין אִם כָּתַב מִגְרְשֵׁיהֶן בְּמָקוֹם מִגְרָשֵׁיהֶם, דְּהָא אֵיכָא שִׁנּוּי לָשׁוֹן, (מא) וְכֵן אִם כָּתַב רָחְבָּהּ בְּמָקוֹם רָחְבוֹ, צָרִיךְ לְהוֹצִיא אַחֶרֶת, אַף עַל גַּב דִּנְהוֹכַל לִקְרוֹת בְּחוֹלָם כְּמוֹ אֲהֳלָה, (מב) וְכֵן בְּפָסוּק 'וְהִנֵּה תּוֹמֶם בִּבְטְנָהּ' אִם כָּתַב תּוֹמֵם מָלֵא בְּאָלֶף, תְּאוֹמִים, אַף עַל גַּב שֶׁהָעִנְיָן אֶחָד, צָרִיךְ לְהוֹצִיא אַחֶרֶת, שֶׁהֲרֵי נִרְגָּשׁ בַּמַּבְטָא, וְכֵן בְּתַבַּת 'וְנַחְנוּ מָה' אִם כָּתַב, וַאֲנַחְנוּ מָה, (מג). וְהוּא הַדִּין אִם נִשְׁתַּנָּה הָעִנְיָן עַל יְדֵי זֶה, אַף עַל גַּב שֶׁלֹּא נִשְׁתַּנָּה בַּמַּבְטָא, כְּגוֹן בְּתַבַּת 'וְנִמְצָה דְמוֹ' כָּתַב, וְנִמְצָא דָמוֹ, אוֹ בְּתַבַּת 'מַאן יְכִמֹי' שֶׁהוּא שֹׁרֶשׁ מַאוּן, כָּתַב מַאֵין בְּיו"ד, וְכֵן כָּל כֵּיוֹצֵא בָּזֶה, צָרִיךְ לְהוֹצִיא אַחֶרֶת. וְעַיֵּן בְּדֶרֶךְ הַחַיִּים (שם) וּבְשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שם) שֶׁהֶאֱרִיכוּ בִּפְרָטִים אֵלּוּ: **(כז) אֵין לְהוֹצִיא אַחֶרֶת.** וְהוּא הַדִּין (מד) אוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת וּקְטַנּוֹת שֶׁנִּמְסְרוּ בַּמָּסוֹרָה, אוֹ (עַיְנִי"ן) [נוּנִי"ן] הַפּוּכוֹת אוֹ פֵּאֵי"ן (כְּפוּפוֹת) [לְפוּפוֹת] וּכְהַאי גַּוְנָא

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כה) עַיֵּן אֵלִיָּה רַבָּה (סק"ה) וּמֶגֶן גִּבּוֹרִים (אלף המגן סק"י) וְשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים (שער ה סק"ו): **(כו)** חַיֵּי אָדָם (ח"א כלל לא סל"ג): **(כז)** שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער ו סס"ד): **(כח)** רַמ"א בְּיוֹרֶה דֵּעָה רע"ט (ס"ב) וְכָל הַפּוֹסְקִים: **(כט)** אֵלִיָּה רַבָּה (סק"ה) וְשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער ה ס"ה) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (דין על איזה טעות מוציאין ס"ה) וּתְשׁוּבַת אֲרִיֵה דְּבֵי עִלָּאִי (סי' א) דְּלֹא כְּפָרֵי מְגָדִים (משו"ז סק"ב): **(ל)** שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם הַנַּ"ל: **(לא)** דֶּרֶךְ הַחַיִּים (שם ס"ט): **(לב) וַאֲפִלּוּ אִם לְאַחַר שִׁיגְרֹר הַדָּבָק יַחֲזֹר תְּמוּנַת הָאוֹת לְקַדְמוּתוֹ וְגַם יֵשׁ שִׁעוּר תְּמוּנַת הָאוֹת שֶׁנִּכְתֹּב בְּהַכְשֵׁר עַד הַדָּבָק, מִכָּל מָקוֹם קֹדֶם הַגָּרֵר אֵין כָּאן צוּרַת אוֹת כָּרָאוּי:** **(לג)** שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער ה ס"ט), וְגָרַע זֶה מֵאִם הָיָה חָסֵר זֶה הָאוֹת כְּלַל עַיֵּן שָׁם בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים (ס"ק יב): **(לד)** שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שם ס"י): **(לה)** דֶּרֶךְ הַחַיִּים (שם סכ"ה) וְשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם הַנַּ"ל: **(לו)** כֵּן מַשְׁמַע מִפְּרֵי מְגָדִים (משו"ז סק"כ)

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

כָּךְ שֶׁנֶּאֱמַר שָׁהֲאָחֶרֶת יִהְיֶה יוֹתֵר כָּשֵׁר (אָגוּר) (סי׳ קנה) וּפְסָקֵי מַהֲרַא״י (תרומת הדשן מ״ב) סִימָן (פ׳) [ע׳], וְרִיאַ״ז (מ״ב סי׳ מה) וּמַהֲרִי״ל (שו״ת המדפוס סי׳ כג) פָּסְקוּ דְּאֵין לְהָבִיא סֵפֶר תּוֹרָה אַחֶרֶת, וּבֵית יוֹסֵף (ד״ה וכתב הר״ן) פָּסַק דְּצָרִיךְ לְהוֹצִיא סֵפֶר תּוֹרָה אַחֶרֶת, לָכֵן (כח) צָרִיךְ לְחַלֵּק בָּהּ). וּבְשָׁעַת (י) הַדְּחָק, שֶׁאֵין לַצִּבּוּר רַק סֵפֶר תּוֹרָה פָּסוּל וְאֵין שָׁם מִי שֶׁיָּכוֹל לְתַקְּנוֹ, יֵשׁ אוֹמְרִים דְּיֵשׁ לִקְרוֹת בּוֹ בְּצִבּוּר וּלְבָרֵךְ עָלָיו (כל בו (סי׳ כ) ואבודרהם (דיני קריאת התורה)) (כט) וְיֵשׁ פּוֹסְלִין (תשובת הרשב״א (סי׳ס) תפ״ז (ות״ה) [ותת״ה] [רכ״ד] ומיימוני פרק י׳ מהלכות ספר תורה (ה״ס)), וְאִם (ל) חָמֵשׁ אֶחָד שָׁלַם בְּלֹא טָעוּת, (לא) *יֵשׁ לְהָקֵל (לב) לִקְרוֹת בְּאוֹתוֹ חֲמֵשׁ, אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ טָעוּת בָּאֲחֵרִים (ר״ן (גיטין מ: ד״ה מפני)): ה [ז]בֵּית הַכְּנֶסֶת (לג) שֶׁאֵין בָּהֶם מִי שֶׁיּוֹדֵעַ לִקְרוֹת אֶלָּא אֶחָד, יִבְרֵךְ וְיִקְרָא קְצָת פְּסוּקִים וְיִבָרֵךְ לְאַחֲרֵיהֶם, וְחוֹזֵר לְבָרֵךְ תְּחִלָּה וְקוֹרֵא קְצָת פְּסוּקִים וּמְבָרֵךְ לְאַחֲרֵיהֶם, וְכֵן יַעֲשֶׂה כַּמָּה פְּעָמִים כְּמִסְפַּר הָעוֹלִים שֶׁל אוֹתוֹ הַיּוֹם:

ז תוֹסֶפְתָּא שָׁם (מגילה פ״ב ה״ז) וַהֲבִיאוֹ הָרִי״ף (שם ד״ה) וְהָרֹא״שׁ (שם פ״ג סי׳ י) וְהַשּׁוּר.

בֵּאוּר הַיּטֵב

פֶּה אֲבָל בְּיָתִיר תַּבָּה לֹא שַׁיָּךְ זֶה עַד כָּאן שָׁמַעְתִּי. וְנִרְאֶה לִי דְּכֵיוָן אוֹת יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל הַב״ח (ס״ב) שֶׁהֲבַאתִי לְעֵיל סְעִיף קָטָן ה׳ וּלְהַשְּׁלִים הַשְּׁלֹשָׁה פְּסוּקִים אוֹ הַפָּרָשָׁה עִם זֶה שֶׁנִּמְצָא הַטָּעוּת וּמְבָרֵךְ אֲז לְאַחֲרֶיהָ וְאַחַר כָּךְ מוֹצִיא אַחֶרֶת וּמַשְׁלִימִין מִנְיָן הַקְּרוּאִים בְּסֵפֶר תּוֹרָה הָאַחֶרֶת וּבָזֶה יֵשׁ לוֹמַר דְּכָל הַפּוֹסְקִים מוֹדִים, וְקַל לְהָבִין. אִם נָטָה טִפָּה שֶׁל שַׁעֲוָה עַל אוֹתִיּוֹת סֵפֶר תּוֹרָה, אִם נִרְאִין הָאוֹתִיּוֹת כָּשֵׁר. הֶלְכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק א׳ סִימָן צ״ט. וְאִם אֵרַע זֶה בְּשַׁבָּת וְאֵין נִרְאִין הָאוֹתִיּוֹת כָּתַב בְּתְשׁוּבַת שְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב׳ סִימָן ד׳ בְּשֵׁם לְקוּטֵי פַּרְדֵּס (מהורדות אמ״ד תע״ה בשו״ת שבסופו) שֶׁאֵין שָׁם פְּסוּל עַל סֵפֶר תּוֹרָה בְּשֶׁכְּבָר דְּבָרָיו וְכָתַב דְּפָסוּל וְכֵן כָּתַב שָׁם מִשָּׁם חִנּוּךְ בֵּית יְהוּדָה סִימָן ה׳ וְכֵן פָּסַק בִּתְשׁוּבַת פְּרַח שׁוֹשַׁן כְּלָל ב׳ סִימָן ב׳, אַךְ אִם נִתְיַבֵּשׁ הַשַּׁעֲוָה שֶׁיּוּכַל לְהַסִּירָהּ כְּלְאַחַר יָד דְּהֵינוּ שֶׁיִּכָּפֵל הַגְּוִיל שֶׁל סֵפֶר תּוֹרָה וְעַל יְדֵי כֵּן יִפּוֹל, כָּתַב בִּתְשׁוּבַת שְׁבוּת יַעֲקֹב שָׁם שֶׁמַּתִּיר וְאֵין כָּאן מִשּׁוּם מְמָרֵחַ, וְהַבַּאר הֵיטֵב אֲשֶׁר לְפָנַי בְּסִימָן ש״מ סְעִיף קָטָן ד׳ מַכְשִׁיר הַסֵּפֶר תּוֹרָה בְּכָל עִנְיָן בְּלִי שׁוּם טַעַם וּרְאִיָה עַיֵּן שָׁם: (י) הַדְּחָק. מוֹהַרַ״ם מִלּוּבְלִין (סי׳ פד) פָּסַק דְּאִם נִמְצָא טָעוּת בְּסֵפֶר תּוֹרָה וְאֵין שָׁם אַחֶרֶת, יְשָׁלִים שִׁבְעָה קְרוּאִים בְּסֵפֶר תּוֹרָה זוֹ וְלֹא יוֹסִיף עֲלֵיהֶם, וּלְמִנְחָה אֵין לְהוֹצִיאָהּ דְּאֵינָהּ חוֹבַת הַיּוֹם. וּמְגַן אַבְרָהָם (סק״ח) כָּתַב דַּאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁהִיא חוֹבָה אֵין לְהוֹצִיאָהּ לְכַתְּחִלָּה אֶלָּא אִם כֵּן חֲמֵשׁ אֶחָד שָׁלַם וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב רַמ״א כָּאן. [וּבְסֵפֶר אֲלִיָּהוּ רַבָּה (סק״ט) חוֹלֵק עַל מְגַן אַבְרָהָם (סק״ח) וּפוֹסֵק דְּאַף בְּשַׁחֲרִית מוֹצִיאִין אוֹתָהּ עַיֵּן שָׁם]:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁנִּמְסְרוּ בַּמָּסוֹרָה, לֹא מִקְרֵי שִׁנּוּי לְהוֹצִיא אַחֶרֶת, דְּלֹא עָדִיף מֵחֲסֵרוֹת וְיִתֵּרוֹת הַנַּ״ל. וְכֵן אִם נִמְצָא חָסֵר הַנְּקֻדּוֹת שֶׁיֵּשׁ בַּסֵּפֶר תּוֹרָה לְפָעָמִים, כְּמוֹ ׳אַיֵּה שָׂרָה אִשְׁתֶּךָ׳ (בראשית יח ט) דְּזַיְרָא וְכַיּוֹצֵא בּוֹ שֶׁרָאוּי לִהְיוֹת שָׁם נְקֻדּוֹת עַל פִּי הַמָּסוֹרָה, אִם נָחְסְרוּ הַנְּקֻדּוֹת אֵין צָרִיךְ לְהוֹצִיא אַחֶרֶת: (כח) צָרִיךְ לְחַלֵּק בָּהּ. הֵינוּ (מה) דָּרָךְ הַכְּרָעָה, דְּדַעַת הָאָגוּר (סי׳ קצה) דַּאֲפִלּוּ בְּטָעוּת גָּמוּר אֵין מוֹצִיאִין, דְּלֹא יָרִיחַ, דְּגַם סֵפֶר תּוֹרָה אַחֶרֶת אִפְשָׁר דְּפָסוּל בַּחֲסֵרוֹת וְיִתֵּרוֹת, וְדַעַת הַבַּיִת יוֹסֵף (ד״ה וכתב הר״ן) דַּאֲפִלּוּ בַּחֲסֵרוֹת וְיִתֵּרוֹת מוֹצִיאִין, וְעַל כֵּן הִכְרִיעַ הָרַמ״א לְנַפְשֵׁהּ זֶה הַחִלּוּק לַהֲלָכָה: (כט) וְיֵשׁ פּוֹסְלִין. הוּא כְּדַעַת הַמְחַבֵּר לְעֵיל בְּסָעִיף ג׳, וְכֵן סָתְמוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּלְכַתְּחִלָּה לֹא יוֹצִיאוּ אֲפִלּוּ לְחוֹבַת הַיּוֹם. אָמְנָם אִם הִתְחִילוּ לִקְרוֹת וְאַחַר כָּךְ נִמְצָא בָּהּ טָעוּת וְאֵין שָׁם סֵפֶר תּוֹרָה אַחֶרֶת זוּלָתָהּ, (מו) יֵשׁ אוֹמְרִים דְּגוֹמְרִין שִׁבְעָה קְרוּאִים וּמְבָרְכִין לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ, רַק הַמַּפְטִיר יִהְיֶה הַשְּׁבִיעִי, וְהַקַּדִּישׁ יֹאמְרוּ אַחַר הַהַפְטָרָה, וְהַדָּגוּל מֻרְכָּבָה כָּתַב דְּאֵין לְהַרְבּוֹת בִּבְרָכוֹת בְּאֹפֶן זֶה וְכֵן כָּתַב בְּשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם שַׁעַר ו׳ אות ס״א, אֶלָּא יַשְׁלִים עִם הָעוֹלֶה הַזֶּה שֶׁנִּמְצָא אָצְלוֹ הַטָּעוּת הַפָּרָשָׁה שֶׁלּוֹ, וְלֹא יְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה רַק יַעֲמֹד שָׁם וְהַשְּׁלִישִׁי צִבּוּר יִקְרָא לְעוֹלִים אֲחֵרִים עַד תַּשְׁלוּם שִׁבְעָה עוֹלִים וְלֹא יְבָרְכוּ כְּלָל, רַק הַשְּׁלִישִׁי צִבּוּר יִקְרָא לְכָל אֶחָד פָּרָשָׁה שֶׁלּוֹ עַד גְּמַר הַסִּדְרָה, וְזֶה הָעוֹלֶה שֶׁנִּמְצָא הַטָּעוּת בַּקְּרִיאָה שֶׁלּוֹ הָעוֹמֵד שָׁם לֹא יִסַּיֵּם דַּעְתּוֹ וְיִקְרָא בְּלַחַשׁ עִמָּהֶם, וּבִגְמַר הַסִּדְרָה יְבָרֵךְ הוּא בְּרָכָה הָאַחֲרוֹנָה, וְהוּא יֹאמַר גַּם כֵּן הַהַפְטָרָה בַּנָּבִיא בְּבִרְכוֹתֶיהָ, וְיֵשׁ מִי שֶׁכָּתַב [א]שֶׁיֹּאמַר הַהַפְטָרָה בְּלִי בְּרָכוֹת, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ (וְעַיֵּן בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים (שער ו סק״ק צא) שֶׁכָּתַב שֶׁגַּם הַדָּגוּל מֻרְכָּבָה מוֹדֶה בְּכָל זֶה עַיֵּן שָׁם). וְאִם נִמְצָא הַטָּעוּת בְּשִׁלִישֵׁי אוֹ בְּשֹׁאַר הָעוֹלִין אַחַר סִיּוּם קְרִיאָתָן שֶׁבֵּרְכוּ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, וְאֵין שָׁם סֵפֶר תּוֹרָה אַחֶרֶת זוּלָתָהּ, יִקְרָא הַקּוֹרֵא שְׁאַר הַפָּרָשִׁיוֹת (מז) עַד גְּמַר הַסִּדְרָה בְּלֹא בְּרָכָה: (ל) חָמֵשׁ אֶחָד וְכוּ׳. הֵינוּ (מם) שֶׁכָּל הַסֵּפֶר תּוֹרָה הוּא בְּגִלָּיוֹן אֶחָד, אֶלָּא שֶׁאֵין שָׁלֵם בְּלִי טָעוּת אֶלָּא חֲמֵשׁ אֶחָד, אֲבָל אִם אֵין שָׁם כִּי אִם חֲמֵשׁ אֶחָד, לְכָלֵי עֶלְמָא אֵין קוֹרִין בּוֹ וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף ב׳: (לא) יֵשׁ לְהָקֵל. הֵינוּ אֲפִלּוּ לְדַעַת הַיֵּשׁ פּוֹסְלִין הַנַּ״ל דְּאִסְרֵי אֲפִלּוּ בְּשִׁעַת הַדְּחָק, כָּל זֶה הוּא אִם הַפָּסוּל נִמְצָא בְּאוֹתוֹ חֲמֵשׁ שֶׁרוֹצֶה לִקְרוֹת בּוֹ, אֲבָל בַּחֲמֵשׁ הַשְּׁלֵמִים אֵין לְהַחְמִיר (מם) בְּשִׁעַת הַדְּחָק, כֵּיוָן שֶׁעַל כָּל פָּנִים בְּחֵלֶק זֶה שֶׁהוּא קוֹרֵא בּוֹ הוּא שָׁלֵם, וְלֹא דָּמֵי לְחֲמֵשׁ אֶחָד שֶׁפָּסוּל לְכָלֵי עֶלְמָא לִקְרוֹת בּוֹ וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף ב׳, שֶׁאנִי הָתָם שֶׁאֵינוֹ כָּבוֹד לַצִּבּוּר לִקְרוֹת בְּחֲמֵשׁ אֶחָד, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא שֶׁיֵּשׁ כָּל הַחֲמִשָּׁה חֲמֵשׁ בְּיָחַד: (לב) לִקְרוֹת. רְצוֹנוֹ לוֹמַר בִּבְרָכָה, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה יש): ה (לג) שֶׁאֵין בָּהֶם וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאֵינָם יוֹדְעִים לִקְרוֹת אַחֲרֵי הַשְּׁלִישִׁי צִבּוּר מִלָּה בְּמִלָּה מִתּוֹךְ הַכְּתָב, וְהַמְחַבֵּר אָזִיל לְטַעְמֵהּ בְּסִימָן קל״ט סָעִיף ב׳ דְּכָתַב

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מה) חִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר: (מו) כֵּן מַשְׁמַע מֵהַמְגַן אַבְרָהָם (סק״ח) דְּמַסְכִּים בָּזֶה לְמַהֲרַ״ם מִלּוּבְלִין (סי׳ פד): (מז) וְכֵיוָן דִּכְבָר הוּא סָלֵק עַצְמוֹ בְּהַבְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, הוּא וַאֲחֵרִים שָׁוִין וְיוּכַל הַקּוֹרֵא לִקְרֹא לְפָנָיו אוֹ לִפְנֵי שְׁאָר אֲנָשִׁים. וּבְפִתְחֵי שְׁעָרִים (שער ו סק״צ צב) מַשְׁמַע דְּטוֹב יוֹתֵר שֶׁיִּקְרָא הַקּוֹרֵא לִפְנֵי זֶה הָעוֹלֶה שְׁאָר פָּרָשִׁיוֹת הַסִּדְרָא עַד חֲמֵשׁ אֲבָל אֵינוֹ מְבָרֵךְ: (מם) פְּרִי חָדָשׁ וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (דין נמצא טעות סי״ה) וְחַיֵּי אָדָם (ח״א כלל לא סל״ד) וְשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער ו סס״ג):

[יקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב (סי׳ רפד ס״ג) כתב שבקראו בספר תורה פסול, ועל דרך שנתבאר בסימן קמ״ג, יאמרו ההפטרה עם ברכותיה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah